

SZÉKELY-UDVARHELY

AZ UDVARHELYMEGYEI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS KOSSUTH-PÁRT LAPJA

Megjelen hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Kézsegek, papok, gazdasági egyleti tagok és községi előjárók egész évre 8 K, tanítók, községi és körjegyzők szintén egész évre 7 koronáért kapják.

Telefon

Egy példány 10 fillér.

Telefon

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:

BETEGH PÁL

SZÉPIROD. FŐMUNKATÁRS: **FÜLEI SZÁNTÓ LAJOS**

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Kossuth Lajos utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők.

Apróhirdetések szavankint 4 fillér-, vastagabb betűvel 8 fillérrézt más hirdetések olcsó árszabás szerint. Nyílt-tér sora 1 K.

M. kir. postatakarékpénztári cheque-számla 10,489. szám.

A székely és a pálinka.

I.

Hangos vészkiáltás járta be az országot: „Pusztul a székely”. Rohant is mindenki a vészharangra s mint a tengerben fuldoklót mindenki szeretné megmenteni, úgy jöttek a székelynek is segítségül. Hej nincs is jobb szívű nép a magyarnál, ha látja, hogy szomszéda bajba került, még ha haragosa volna is siet kisegíteni. Most már javában foly a mozgalom az anyagi bajoktól megszabadítani a székelyt. De menjünk csak végig a falvákön. A korcsmákból kihallatszó jókedv gondolkozót teszi az embert, vajjon mi baja lehet ennek a népek, hogy megmentésén fáradoznak a jó emberek?

Igen nagy baja van! Hallszik is a vészharang kongása mindenünnen, ami nem más, mint a korcsmákból kihallatszó rekedtes nótá és a tüzvésznek undorító füstje: az onnan kituló pálinka bűz. Innen hallszik a vészkiáltás. Jó cimborá is az az ördög, akit egyszer megfogott, de hogy eresztene el a világerért is s ez a hatalmas ördög a pálinka, addig-addig csábítja a boldogtalan embert, míg lassanként mindenét elhordja s végre őt magát is elviszi és fájdalom, úgy indultunk, hogy nemsokára elviszi az egészet.

Elérkezett az időnek az a pontja, a midőn minden erőszakkal tiltakoznunk kell a pálinka tovább terjedése ellen.

De míg az állam 100 millió koronát huz be szeszadóból s míg a törvény előtt a részeg állapotban elkövetett bűn enyhítő körülményre talál, addig szinte kár szót vesztegetni erre, mert ha az alap rossz, akkor hiába cifrázzuk a tetejét. Van ugyan rendelkezések a korcsmákra vonatkozólag, de azokat meg se tartják, meg se tartatják, pedig érnének legalább annyit, mint a kárvalótnak a vizsgálás, vagy a könyöradományt engedélyező bizonyítvány...

A nép szinte bele van szabadítva abba a rettenetes állapotba, amely anyagi, erkölcsi bukását és az elenyészését fogja eredményezni.

A székely népet mindig a legeszesebb népek közé sorolták, mert az a furfang, az a rendkívüli gyors észjárás, amelyről a székely ismeretes a nagy

világ előtt, éles észre mutat, de eljön az idő, midőn csak a hirtelenség ennek.

A székely nép nagy szerelme a pálinka iránt nem régi keletű és mégis hány tönkre jutott ember van e miatt s miként kezd látszani a hatása az iskolákban, hol rohamosan szaporodik a tompa elméjű és a hülye. Amint mondja egy híres tudós „a részeg állapotban nemzetti gyermekek legtöbbször buták, hülyék lesznek s az iszákosság, vagy alkoholizmus neve alatt ismert szenvedély átöröklése oly gyakori, hogy azt mindenki általános szabálynak tekintik, sokszor nem mint iszákosságot örökli az utód, hanem mint örültséget, hülyeséget, vagy káprázatos elmebajt.

Az alkoholizmus leggyakoribb következménye az agy részleges, vagy általános elsoványodása, e szerv annyira lefogy, hogy nem képes a köponyáureget betölteni, ebből ered a szellemi elfajulás, mely a gyermekeket boldondokká, hülyékké teszi.“

Szász Béla.

A politikai helyzetről.

* Sajtópörök a darabontvilágból. A »Székely-Udvarhely« olvasó közönségének bizonyára még élénk emlékezetében van az a muszkaor-szági mintára berendezett hadjárat, melyben Kristóffyék fiók-Trepovokkal terrorizáltak a magyarságot. A fővárosi államrendőrség tagjait küldötték Debreczen nyakára, hogy azok megcsinálják ott a rendellenes egyfelől, másfelől pedig a rémuralmat. Karddal s szuronyal csináltak aztán »rendet« s világgá kürtölték, hogy a magyarság barbár nép Siatariális állapotra törekedett s mindent elkövette ország-szerte, hogy a hazafiúi érzést, a becsületes magyar gondolkodást elnémítsák, nemzetünkben kiirtsák. Nálunk is sikerült egyet-mást elkövetetnie. Hiszen itt sem voltunk biztonságban. De a legnagyobb hajszát természetesen itt is a nekik kellemetlen függetlenségi sajtó ellen üzték, azt akarták megsemmisíteni, mert Judáspennzel megvásárolni nem tudták. Minden kreaturájukat mozgósították tehát és ezek úgy cselekedtek, mintha Magyarországot örök időkre kibérelték volna s a haza immár az oszt-rák zsoldosok örökös birodalma lenne. Élet-halál harc volt, de hála a magyarok Istenének: eltemetni nem tudták. Él a magyar haza, él a nemzet és hogy jövőre is eljen, arról Apponyi, Kossuth, Polónyi 48-as függetlenségi miniszterekkel élén, gondoskodni fog maga a nemzet. A »Székely-Udvarhely« hatalmas száka volt a Fejérdarabontváry-Kristóffy kormány, de különösen annak helybeli csatlósai se-

mében, mert folyton üldözte hazafiátlan cselekedetüket. Kezdetben a vármegye előkelő politikusaival karöltve, elszánt bátorsággal, önzetlenül küzdöttünk mindaddig, amíg a nemzet oly lélekemelően megnyilatkozott és a darabontok, mint a farkcsaváló hüeb csalatkozás után — szégyenkezve felrevonultak. Később megfogya bár, de törve nem — együtt örültünk a méltán örvendőkel és nyugodt lelkiismerettel vallhattuk be önmagunknak, hogy a rendelkezésünkre álló összes szellemi és anyagi erőnk a haza védelmének szent oltáran állott, hogy azt — mellékgondolatok nélkül — följajanjuk; ha azt kívánja, bármely percben oda adjuk. Ideánisan fogtuk fel a haza védelmét; abból hasznot nem huztunk és jövőre sem akarunk huzni. És ezért különböző haladó-párti fufangosságokkal ellenünk törték és aki csak tehette — s az akkor hatalmon levők mit nem tettek és tettek? — uton-utfélen ártott lapunknak s főképp a kiadóhivatalának. Minden eszközt felhasználunk, hogy a »Székely-Udvarhely« erejét, hatalmát megtörjék. A mult évben választott községi új előjárókat befolyasolták, sőt azoknak egyenesen megtiltották, hogy bennünket támogassanak... A tüzpróbát kiállottuk. Rendíthetetlenül megmaradtunk a 48-as politika mellett. Vármegyénk és az egész ország közönsége, nekünk adott igazat. Kossuth apánk lobogója díszességgel, győzelemmel került ki a harcából... Azonban áldozatkészségünk véget nem ért. Hazafiságunkat még most sem bocsátották meg a titkos és nyílt haladó-pártiak Törvény elé hurcolták s rank sütöttek a »ragalmazás« súlyos bélyegét — habár ideiglenesen, mert az ügy még felsőbb bírósághoz került. Lapunk felelős szerkesztőjét az e hó 28-án megtartott főtárgyaláson ugyanis 400 K fő- és 100 K mellékbüntetésre ítélte el Gálffy István fenyező körjegyző, aki pedig reánk annak idején tele torokkal szórt a meggyalázó kifejezések egész áradatát. Ezért azonban őt csak becsületsértésben mondták ki bűnösnek s így 80 K fő- és 20 K mellékbüntetésre ítélte a kir. törvényszék. Az ítélet ellen felebbezést jelentettünk s hisszük, reméljük igazságérzetünk tudatában, hogy a felsőbb bíróságnál az ügyet jobban megvilágosíthatjuk és a tényleges valóság napnál is fényesebben deríti fel ártatlanságunkat. A bíróság a rendelkezése alatt álló adatokhoz képest hozta és hozhatta meg ítéletét s az előtt meghajlunk. Am de ez még nem jelentheti azt, hogy a kir. ítéletáblánál a rendelkezésre álló új bizonyítékok alapján az egész ügy más fordulatot ne nyerjen. Amit tettünk, közérdekből, a nemzeti ellenállás sikeres szolgálata érdekében tettük. Gálffy István, a fenyező jegyző pedig mostani, — bár muló — sikerén örüljön, mert ki tudja meddig örülhet?...

* A néhaivá vált »Székely Ujság« felelős szerkesztője is a vádlottak padján ült pénteken. Ámbátor ő (nagy Ő-vel kérem!) sokkal szerencsésebb volt, mint mi, mert hiszen

csak 20 K fő- és 10 K mellékbüntetéssel szabadult súlyosan sértő, pamflett-szerű kirohanásaiért, melyekben — habár a szerző tudva volt — lapunk és annak mostani felelős szerkesztője ellen izgatott — haladó-párti fufanggal azért, hogy a vármegye felekezeti békejét megzavarja és azzal a politikai bravókkal bolond gombái részére — hívókat szerezzen. A szerzőt nem nevezte meg. E helyett Dr Török Pál ügyvéd, a megboldogult haladó párti »Székely Ujság« szerkesztője vállalta el a felelősséget. Csekély büntetést kapott, de nekünk elégtételül szolgál az is arra, hogy a mit rólunk állítottak, hamisság volt, nélkülözött az minden valóságot. Gyalázkodásai tehát visszaszállottak az ismeretlen szerzőre, aki elég gyávan — meghuzódott az utolsó mohikán: Dr Török Pál ügyvéd, a helybeli haladók letéteményességének háta mögé. Nyugodjék békeben, ha nyugodhatik... s ha gonosz lelkiismerete nem vádolja és a hazaárulás szegény bélyege nem fáj neki...

„Karakul“ juhok a vármegyében.

(Juhtenyésztő gazdáink figyelmébe.)

A magyarországi gazdák között, de főleg Erdélyben, hol a juhtenyésztés még nagyobb fontossággal bír, újabb időben elénk mozdalom indult meg a karakul juhok tenyésztése iránt, sőt — mint az »Erdélyi Gazda«-ban olvassuk — az erdélyi gazdasági egyesület egy nagyobb karakul-importhoz tervez direkté Ázsiából a jelentkező gazdák számára.

Az itteni gazdasági egyesülettel karöltve a miniszteri kirendeltség már 2 év előtt akart ebbe a megyébe karakul-juhokat importálni, de tisztavérű anyagot sehol sem kapott. A szilágysomlyói földmivesséskolában tenyésztik ezen anyagot, de onnan mult évben azt választották, hogy az anyák ötödik ivadéka is le van már foglaltva.

A mostani ázsiai importhoz pedig, miután egy-egy juh darabja 150—200 koronába kerül, az itteni gazdák nem igen fognak vásárolni.

Igy azután azon szándék, hogy a karakul juhok az itteni racka juhval keresztezzük, mindaddig nem sikerült. Miután most Dörner Béla kirendeltségi intézőnek sikerült egyelőre 5 darab tisztavérű karakul koshoz jutnia, tehát most már bizonyos, hogy a tenyésztési kísérletek ezen juhval itt is megindulhatnak, a juhtenyésztő gazdák tájékoztatására elmondjuk röviden ezen kitűnő juh-fajának sajátságait.

A karakul juhok hazája Ázsia és pedig Bokhara, Besszarába kánság, hol a homokos és sósapályos pusztaságokon és sovány legelőkön él. A juh tavasszal bőséges füvet talál legelőjén, nyáron azonban a kiszült pusztaságokon inkább koplal, így azután az állat berendezkedik a természet háztartási viszonyaihoz és farkában és fara tájékán a tavaszi bő legelő idejében zsirt raktároz el tartaléktápanyagnak, úgy hogy farka erősen megvastagodik és ebből tartja fenn magát télen az egyes koplaló

napokon, midőn sokszor napokig nem jut táplálékhoz a zord időben.

Az állat tehát táplálékra és éghajlat iránt egyáltalán nem igényes. Németországban a hírneves Kühn (a hallei egyetem tanára) a karakul juhokat az úgynevezett „hanga” talajokon, a legsoványabb homokon sikerrel tenyésztli.

Az éghajlat iránt a karakul szintén nem érzékeny, legalább is Lugoson, Szilágysomlyón, Kolozsváron a királyi gazdasági tanintézeteknél a karakul egyformán telet a rackával és cigájával.

Bosznia máj 1895-ben hozták be Bessarabiából karakulokat és a kopár legelőkön sikerrel tenyésztik. Nincs kétség tehát, hogy ezen juh-fajta a Székelyföldön is jól fog bevalni.

A karakul juhokat azonban rendkívül értékesse teszi a báránynak a bundája, mely a „persián” és „asztrakán” elnevezés alatt ismert prém szolgáltatója. Ezen prém nemcsak a tisztavérű karakul báránnyok után, de még a keresztezettek után is egyformán értékes.

Kühn tanár bemutatott a berlini gazdasági kiállításon félvér és háromnegyedvér keresztezésekéből származó báránnyörökből készült női kalapot, kabátot, kabátgallert és női karmanlyut, melyek általános föltűnést keltek.

Az igazság kedvéért meg kell azonban említeni, hogy a finomabb uri prémet a félvérek báránnyöröi még nem egészen megfelelőek, csupán a háromnegyedvér és tiszta vérű báránnyörök. Míg a német szücs a félvér báránnyöréért 5 márkát (6 korona) fizetett, addig a háromnegyedvéreért 10—12 márkát (egy marka 1-20 korona), a tisztavérűt 16 márkát fizet nyers állapotban. Egy lipcsei szücs Bokharában 385,000 darab karakul báránnyöréért 6 millió márkát fizetett.

Fontos tudnivaló, hogy a tisztavérű karakul juh úgy néz ki, mint egy közönséges fekete racka; a báránya azonban selymes, csigásan kunkorodó gyapjával föltűnést kelt.

A báránny azonban csak 5—10 napig tartja meg gyapjának ezen értékes és megbecsült sajátságát, mely bundáját értékesse teszi. A báránny tehát születése után 8 nappal föltűnlenül le kell ölni, ha bundáját értékesíteni — akarjuk.

A legfinomabb prémet úgy nyerik az ázsiai és boszniai karakul tenyésztők, hogy a báránnyat az anyja méhéből vágják ki, természetesen ekkor az is áldozatul esik.

Másik mód az, hogy a ma született báránnyat finom vászonba varrják bele, hogy a selymesen fénylő és csigásan és laposan kunkorodó báránnygyapju épen megmaradjon.

A német tenyésztők a leölt báránnyat lenyuzva darabonként egy márkáért megszárnak adják el, az anyát pedig a báránny elvétele után fejik és erre számítanak 120—130 napi fejés után napi egynegyed liter tejjel 6—7 márkát, a gyapju után pedig 2 és fél marka jövedelmet.

A karakulokat — melyek fekete színűek — Boszniában fekete racka juhokkal keresztezték és a félvérek báránnyának bundáját 3—8 koronáért értékesítik, a háromnegyed véreűk bundáját már magasabb áron tudják eladni.

A karakulokat természetesen itt is legokosabb volna mindjárt tisztavérben tenyésztetni, de ez nem igen kivihető, mivel a magyarországi és erdélyi néhány uradalomtól és tenyésztőtől anyákat nem lehet kapni, mert azt senki el nem adja. Nem marad más hátra, mint a kirendeltség által beszerzendő 5 darab tisztavérű karakul kossal fekete racka anyákat keresztezni, az ezek után származó félvér anyákat azután ismét tisztavérűvel tenyésztetni, az ezekből származó anyákra ismét tisztavérű karakul kost bocsájtva

mindaddig folytatni a tenyésztést, míg az tisztavérűvé nem változik.

A félvérek báránnygyapjától ne várjunk nagy eredményeket, de annál többet a háromnegyedvérű és tisztavérű anyák ivadéka után. Lehet, hogy a kirendeltség kap még háromnegyed vérű anyákat is, melyeket azután a kosok mellé tenyésztésre kiad.

Boszniában ezen juhok úgy fölkapták a juhtenyésztő kiscgazdák, hogy az pár év alatt jelentékenyen elterjedt. Erdélyben már Báró Bánffy Ernő, Lészai Ferenc és más uri tenyésztők mult év óta megkezdtek a tenyésztését.

Ebben a megyében az 5 kossal (és a még remélhetőleg később megszereshető háromnegyedvérű anyákkal) öt helyen lenne egy-egy törzs föllállítva és pedig: Sóvidéken, Erdővidéken, Havasalján, keresztúri járásban Nyikó mentén, oklándi járásban Homoród mentén, csupán olyan gazdánál, kinél megvan a komoly munkára a garancia és a jó szándék, hogy ezen másutt oly áldásosan bevált juh-fajta itt is meghonosíttassék és a székelység jövedelmeit szaporítsa.

Kérő szózat.

Jelige: „Még nyílnak a völgyben a kerti virágok,
Még zöldel a nyárfa, az ablak előtt;
De látod amott a téli világot?
Már hó takarja el a bérci tetőt!”
(Szeptember végén Petőfi)

A természet rendje megbomlott! A kies ősz kiesett ez evből! Hiszen csak az imént volt az őszi éj, nap egyenlőség; hiszen még alig jutottunk el az ősz kezdetéig és máris meg lep a zordon tél, az a hivatalan és váratlan vendég.

A készületlenség miatt, kivált a szegény sorsú szülők és iskolás gyermekek állapota szomorú, sőt kétségbeesítő.

Ugyanis az elmult napokban üvöltve száguldott végig a fagyasztó szel néptelen utcáinkon, sűrűn alá hulló ólmos havat vágva a járó-kelők és kivált a didergő szegény, árva iskolás gyermekek szeméi közé, hogy az éhség és hideg által kifacsart ártatlan könnyeik sápadt arcáikon jéggé meredjenek.

Eppen azért már most sietve és tisztelettel kérjük nemes szívű és jótékony felebarátainkat, hogy sziveskedjenek nemzeti és felekezeti különbség nélkül, az idevaló szegény és árva tanuló gyermekek felségelésére letett ruha-, vagy pénz adományait minél előbb beküldeni özv. Kassay Endrénéhez, az egyesület megbízott jegyzőjéhez, vagy adják át a kibocsátott gyűjtőív hordozójának.

Székelyudvarhely, 1906. szept. hó.

Az elnökség.

KÜLONFÉLÉK.

Ilona Jancsi.

(A hős honvéd.)

Az egész Küsmődnek egy a véleménye: Ilona Jancsi a legelső legénye. Piros az orcája, ragyogó a szeme, Járása egyenes, sugár a termete, Hőféhér homlokát barna fűrt takarja, Vállja, melle széles, izmos a két karja. Helyén van az esze, ártatlan a lelke, Búval, szerelemmel csordultig van telve... De mit neki a bú, mit neki babája — Mikor veszélyben van szép magyar hazája? A fele se tréfa, mit csinál a német, Addig-addig nyuzza a jó magyar népet, Megtelik a pohár: kardot, puskát ragad S merre jár szívének vérrozsája fakad... Jancsi is elindult, faluját ott hagyta, Gyergyó felől közel a muszkák csapatja, Elgyöngült a német, a hátát porozzák, Levernő a magyart, segítségül hozzák.

Székely hőseink közt Jancsi is küzd bátran, Van még erő, tűz a kis „varas békák”-ban,* Müködteti hévvel a hős Gábor Áron,

* Így nevezte a székelyek Humora Gábor Áron ágyuit.

Hogy megmentse honát bármiféle áron, Hiába, hiába, vitézség, áldozat, Mit a szabadságért egy hős nemzet hozhat, A maroknyi magyar küzdelmének vége: Győzött a rut önkény muszka szövetsége! Nagy volt áldozatunk... És mi lett az ára? Osztrák járom árnya borult e hazára. Börtön, bitó, rablánc s tudja a jó Isten, Mi minden aljasság uralkodott itten... Akí bus végzetét sejtette vagy látta, Menekült, bujdosott idegen országba. Ilona Jancsi is ment, ment nagy bujába! S lassan hazakerült szülőfalujába. Amint megérkezett, rendre körül fogták, Voltak, kik dicsérték, voltak, kik szapulták: — No, te hies legény, hát csak így harcoltál, Babér helyett ime rongyot, sebet hoztál. Bezzeg járt a szájad, hogy így, amugy harcolsz, Most pedig sírdogálsz, még egy kukkot

se szólsz? Nem is mondott semmit, csak azt látta itten: Elmarták kedvesét s még otthona sinesen. Mintegy megebbzett vad, futott nyakrafőre, Ki a nagy határra, messze az erdőre. Szerelmes gerlice azt bugja utána: — Van még a falunak elég szép leánya! Az erdő perémén szép szivárvány hat át, Mosolygva biztatja: Lesz még szabad hazád! Dal, virág, fény, minden feléje beszélget: — Ne hagyj itt, ne hagyj itt, oly kedves az élet!

Jancsi nem hall, nem lát, csak törtet előre, Csakbánkodik, mért nincs fegyvere vagy türe? Hogy végezne gyorsan... Végül egy faágra Dobta az életét s úgy ment másvilágra...

Jancsi bús végzetét, amikor megtudták, Tiszteletére a harangot meghuzták. Sirt az egész falu, csak most kapták hírül: Hogy Ilona Jancsi, mint harcolt vitézül! El is temették őt hősöz illő móddal, Nagy magasztalással, keserves jajszóval. Elhelyezték szépen a fa árnycába Ásott s virágokkal behintett sírjába. A sírba belőttek, mint Küsmődön szokták, A sírhantra pedig feltűztek egy kopját.

Ott van még „Ilona Jancsinak a fája”, A nép ezt a nevet ragasztotta rája. A hős honvéd sírját kegyelettel őrzik, Emlékét szívéből semmi ki nem törli. Ne is törölje ki, legyen mindig áldva, Ki ezt a szent hazát hűséggel szolgálja.

Fülei Sz. Lajos.

— A községek regálékártalanítása ügyében — mint biztos forrásból értesülünk — a kormány felülvizsgálatot fog elrendelni, mert kézen fekvő dolog, hogy a regálékártalanítás óta összes községek haztartásában kiegyenlíthetlen úrtamad. Ezt pedig csak a helytelen jövedelembevallás okozhatta és okozta.

— Az árvák sorsa mindenütt és mindenkor mostoha volt — örök idők óta. Még a szél is jobban futja őket. Ugron Ákos főispán nemes, önzetlen szívére vall, hogy kezdeményezése folytán, az árvák vagyonszármazója. A vármegyei árvaszek megkereste a helybeli kir. törvényszeket, hogy minden aranyosítási és birtokrendezési ügyben, — legyen az becslés, vagy elhelyezkedés, az árvaszeket hivatalból állandóan értesítse.

— Az Oltáregylet ma, vasárnap szept. 30-án d. e. 9 órai mise után a szentferencendiek templomában közgyűlést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja Dr. Valentsik Ferencné elnök.

— Fogyasztási Szövetkezet városunkban Mai napon az egyes tisztviselők lefizették az utolsó részletet is a fogyasztási szövetkezet megalapítására. Készen van a pénz, utnak indulhat a szövetkezet működésére irányuló tevékenység. Közhajtást képez, hogy legalább a hus, tojás és fa beszerzése végett azonnal akcióba lépjen a vezetőség. Valósággal türhettelen állapot, ami e téren tapasztalható. Ha netalán az együtt levő pénz egyelőre kevésbbnek is mutatkoznék, ne aggódjanak. Munkához kell látni s a többi megjön magától.

— Halálozás. Özv. röödi Bihari Imrának székelytelekfalvi Szeles Julcsa meghalt és így ismét egy sokat szenvedett szív szakadt meg,

egy elfáradt nemes lélek szállott vissza a mennybe. A mult század közepe táján és még azon innen is egy ideig városunk ügyeit néhai Kis István és veje Szeles Károly ügyvéd intézték és e két tekintélyes, vagyonos családnak a társadalomban is vezető szerep jutott. Szeles Julia Szeles Károly öt gyermeke között a legkisebb volt, akit mi, mint alig 16 éves serdülő szép szőke leányt láttunk és ismertünk meg először; ám azóta 34 év telt el! Fiu testvére, Dénes, mint honvéd huszár százados Kecskeméten halt el, jeles katonai szakmunkát hagyva maga után maradandó emlékül Leány testvérei közül Lina, mint néhai Tolvaly Zsigmond helybeli református lelkész első felesége itt, Ágnes pedig, mint néhai Wiedeman Henrik százados özvegy Udvarfalván halt el és még csak Teréz, Konrad Gáborné el Székelydályában. Julcsa a szülőknek legkisebb és legkedvesebb gyermeke, feltett kincse, szemefénye, nagyobb testvéreinek pedig valóságos becége volt. Atyját, édes anyját és nevelő atyját, néhai Patáki Pál koll. tanárt is korán elveszítvén, árvaságra jutott és Tolvaly Zsigmond sógora házában tartózkodott. Aztán férjhez ment; de 3 árvájával korán özvegyre jutott és 15 évig viselte az özvegyi fatyolt, tört szívvel keseregven vesztett vagyona és reményei szédült omladéka felett. Életének rövid története: született, szenvedett és meghalt. Pedig az ártatlan, szelid nő, a szerető hű hitves, az önfeláldozó jó testvér, a hű barát, a jó édes anya és a gondos nagymama jobb sorsra lett volna érdemes! De ne pironkodjunk és ne szálljunk pörbe Istennel, aki sorsunkat bölcsen intézi. Székelydályában, egyetlen élő testvéreinek: Konrad Gábornénak szerető karjai között és békés hajlékában hunyta le örökre bágyadt szeméit és egyszerű ravatalát szerető gyermekein kívül ártatlan kis unokája és még élő jó rokonai állottak körül Temetése e hó 26-án volt Székelydályában. Kinek félszázados elete a fájdalom megtestesülése volt, az méltó arra, hogy siri alma édes, pihenése csöndes legyen!

— Vizsgálat a helybeli m. kir. p. ü. igazgatóság mellé rendelt számvevősnél. Hank Gyula pénzügyi tanácsos két napon át vizsgálta a számvevőseget illetve annak egyenes adó és betegpótlási pótdadó kezelését. Mindent a legnagyobb rendben talált s úgy az egyes tisztviselőknek külön-külön, mint együttesen elismerését fejezte ki a példás rend felett, de első sorban ezen elismerések Baranyai Gyulát, a számvevőség főnökét illetik, ki saját példaadásával serkenté tisztviselőit a pontos és ambiciózus munkára.

A nemes baromfi tenyésztő egyesület október 2-án tartandó kiállítása szépnek ígérkezik. Az állattenyésztési felügyelők közül megígérték lejövetelüket Meiszner Ernő segesvári, Szász István kolozsvári és Pókay Dezső a földmívelésügyi miniszteriumban levő országos baromfi tenyésztő felügyelő is. Reméljük, hogy a felügyelő urak támogatják az egyesület működését és minél nagyobb állami bevéssárlással teszik a forgalmat erősebbé.

— Az októberi ájtatosság a szentferencendiek templomában ma este 5 órakor veszi kezdetét és napoként ugyanazon órában lesz megtartva. Vasárnapokon szentbeszéddel.

— A nőegyesület a szokásos Teastélyt nemsokára meg fogja tartani, mert csak így adhat az arra méltó folyamodóknak jelentékeny segélyt.

— Assisi Szent Ferenc ünnepe van okt. 4-én, mely alkalomból a szentferencendiek templomában d. e. 9 órakor ünnepi szent mise és szent

beszéd fog tartatni. 11 órakor esőndes mise, d. u. 6 órakor Szent Ferenc halálának emlékére a szokott szertartás (Transitus) után pápai áldást fog a harmadrendűekre adni a zárdafőnök-atyá.

A vármegyei számvéviségek visszahelyezése. Már részletesen ismertettük a vármegyei számvéviségek és pénztárak visszahelyezése ügyében készített törvényjavaslatot s most egy újabb hír érkezik erre vonatkozólag. Állítólag alkalmas formát találtak arra, hogy abszolútizmus idején se lehessen a megyei pénzkezelést megakadályozni s a megye vagyonát idegen célokra felhasználni. Szóval a régiek akarnak hagyni mindent. Hej pedig szegény jó Rákóczi már 200 évvel ezelőtt megmondta volt: „Ne higgy magyar a németnek”. Különben még az egész ügy homályban, még pedig sűrű homályban van s nem valószínű, hogy a tervbe vett reformtól eltérjen a nemzeti kormány.

Nőegyleti fillérestélyek az idén is lesznek, mihelyt a hosszú, unalmas esték beállanak.

A tisztviselők országos nyugdíjpótló- és segítő-egyesülete. Ez év folyamán keletkezett ezen egyesület, hogy a szegény javadalmazású tisztviselőkön segítsen. Hiszen az állami és legtöbb esetben a városi tisztviselők is oly mostohán vannak fizetve, hogy a jelenlegi drága viszonyok között még megélni is alig lehet, nem hogy abból idősebb korára gyűjtethetne valamit. Ezen állapoton óhajt segíteni ez egyesület oly módon, hogy csekély díj befizetéseért bizonyos nyugdíjpótlásban részesíti a tag tisztviselőt nyugdíjaztatása esetén, sőt a családja tagjait is. Hank Gyula p. ü. tanácsos ismertette egy tisztviselői összejövetelen, megvilágítva annak minden módozatát teljes mértékben. Bizony sok szegény tisztviselő lesz tagja ennek az egyesületnek, hogyha már csekély fizetéséből nem gyűjtethet a pihenés korára, legalább ez uton kárpótolja magát némileg. Az egyesület szervezetét, célját jövő számban részletesebben ismerteljük.

Szakirányú tanfolyam iparosmesterek és segédük részére. A kereskedelemügyi miniszter intézkedése folytán a helybeli áll. ipari szakiskolában folyó évi október hó 7-től kezdve, vasárnaponként d. u. 3—5 ig 6 óra terjedő tanfolyam nyílik meg az ipari könyvvitel, számvetés és üzleti levelezés gyakorlati elsajátítására. A tanfolyam hallgatói annak végével bizonyítványt nyernek a jelzett tantártyákban való előmenetelükről. A tanfolyamra jelentkezni lehet d. e. bármely időben akár a szakiskola igazgatójánál, akár pedig a tanfolyam vezetőjénél Spallner József tanárnál. (Lakik: Árpáduca 33. sz.)

Bántó Sándor Szentmihályon 1848-ban legyilkolt székely ifjú vonatkozólag, ha valaki felvilágosításokat adhatna, nagyon hálás lennénk. 1848-ban a Gróf Mikó-féle uradalom gazdatisztje volt Fialfalván s az oláhok kezébe kerülve, Szentmihályon legyilkoltatott. Főképp születése helyét kérem tudomásomra hozni. Tarcasfalvi Pálffy Aladár p. ü. számtiszt.

A székelyföldi erdők ügye immár országos érdeklődés tárgyát képezi. Napról-napra jelennek meg leplező cikkelek s mindinkább követelek a nemzeti kormány közbelépését. A nemzeti kormánynak és az országgyűlésnek — írja a Budapesti Hírlap pénteki vezércikkelyében — szükséges, hogy rajtok legyen a keze és szerető gondja, atyai gyámsága. A mely országgyűlés ezt nem érzi, annak hivatásához nincsen meg az erköcsi képessége, a mely kormány ezen nem akar, vagy nem tud és nem siet segíteni, az nem való az ország ügyei intézésére. Irtoztató csak el is gondolni, hogy magyar kormányok alatt nőttek egyfelül

nagyra a magyar-ág kisajátítására nemzeti bankok és magyar kormányok alatt volt lehetséges a székelység kipusztításának szörnyű munkája, maganspekuláció által. Ha semmi más, már ez magában is a Gondviseles művévé avatja a szabadelpárti uralom megtörését.

Nyilt levél tekintetes Rohay László urhoz. Gondolom, tudomást szerzett Tekintetességod Hetszer Kálmán felsősófalvi fogy. szöv. elnök ur azon felhívásáról, hogy az udvarhely-megyei szövetkezetek kiküldöttei Székelyudvarhelyen tartandó értekezletre gyűljenek össze. Hogy miért, a felhívásban eléggé ki volt fejtve. Hallgatolagosan minden egyes szövetkezet beleegyezését adta ezen értekezlet megtartásához. Hogy ki hívja össze? Uraságod, mint az erdélyi szövetkezetek leghivatottabb vezetője, ellenőre. Hogy mikorra hívja össze? Október 4-ére, mikor is Székelyudvarhelyen országos vásár van. Ezen napra nem szövetkezeti, de a szövetkezetek iránt érzékkel bíró emberek is megjelennek Sürgős felhívás intézendő minden egyes fogy. szövetkezet és gazdakörhöz. Ha ezen napra a M. G. Sz. titkára: Meskó Pál ur is lejönne, úgy egy lépéssel közelebb lennénk az udvarhely-megyei központ felállításához. Alsósófalván, 1906 szept. 27-én. Kész hive Mirtse Dénes tanító.

Hivatalfőnökök, egyetlek figyelmebe ajánljuk Ily és Tamás cipészegédek, aki jól tud írni és olvasni, becsületes, lelkiismeretes munkás volt s városunkban a legelőkelőbb, műhelyekben dolgozott mindaddig, míg balkezével szerencsétlenül nem járt. Ugyanis balkeze kimarjult, de tovább dolgozott vele s annyira jutott, hogy operálni kellett. Ezáltal némi bénaságot kapott és cipész-mesterségét most már nem folytathatja. Azonban értelmes, jóralvó, 24 éves ev. ref. vallású fiatal ember, aki hivatalszolgának, egyleti küldözésekre nagyon alkalmas és csekély, önfentartására elegendő fizetésért megfelelő alkalmazást szives örömmel vállalna. Címe Miklósfalva u. p. Székelyudvarhely.

A rom. kath. templom belső javítása és díszítésére adakoztak (III. közlemény). Ifj. Dragoman Domokosné 89 sz. gyűjtőívén: Ifj. Dragoman Domokosné 12 K, Naszke József 3 K, Mikedi, Dr. Ady Endre, Dr. Nagy Jenőné 2—2 K, Zakariás Lukácsné 1 K 50 fill. Olvashatlan 1 K 50 fill. Dr. Schmitzer Csikszentmárton, Erőss József, Dr. Szabó Alajos, Cseh, Olvashatlan, Hodos Jakab, özv. Dr. Molnár Lászlóné, Csiki Zaki, Zakariás J., Potoczky Gerő, id. Zakariás Lukácsné, Botár Adolf, Timár László, Bányainé, Dr. Schmitzer Miksáné, Ince Ignác, Dr. Saffranek J. Tusnád, Tarkonyi D. Olvashatlan, Potoczky József, Jakab Gyula, Dr. Potoczky Endre Tusnád, Györfly Sándor, Potoczky László, Potoczky Pál, Potoczky Kristóf Cs. Szereda 1—1 K, összesen 50 K — Péter Lajosné 133 sz. gyűjtőívén Péter Lajos 15 K, Kalapos ipartársulat 10 K, Ferencz Györgyné 5 K, Szentes Mártonné, Csusi Károlyné, Virág József, Kassay F. Tamásné, Borbély József 2—2 K, özv. Péter Józsefné, Gyarmathy Ferenczné, Sárközy Gyuláné, Székely Róza, Reiszauer Vilmosné, Bogácsiné, Bodrogi György, Lengyel András, Lakatos Jánosné, B. G., ifj. Péter József, Szibian Györgyné 1—1 K, özv. Kiss Danielné 50 fill. Szabados Ferenc 40 fill. Keszler A., Kozma Sándorné 20—20 fill. összesen 53 K 30 fill. Dr. Harmath Jenőné 117 sz. gyűjtőívén: özv. Vértán Endréné, Dr. Harmath Jenőné 5—5 K, Dr. Harmath Jenő 2 K, összesen 12 K. — Amberboy Józsefné 67 sz. gyűjtőívén: Hlatky Miklós, N. N. Budapest 5—5 K. Ilyés Mikedi cs. és kir. huszárezredes, Amberboy József, Gaal Sarolta 3—3 K, Amberboy Józsefné, Ilyés Ferenc kir. törv. bír., Pálffy Béla Brassó 2—2 K, összesen 25 K. — Bagossy Béláné 69 sz. gyűjtőívén: Jurics K. 4 K, Bagossy Béláné, Vajda Lajos, Zakariás Vilmos, Tillé M. Olvashatlan 2—2 K, Olvashatlan, Halmágyi Ernő, Jakab Antal, Ritter Lipót, Neumann Zsigmond, H. N. Csenger Pál, Olvashatlan Élesd, Stem J. Olvashatlan, Retezár János Élesd, Doros György 1 K 2

fill. özv. Kertész Józsefné 40 fill. Muszka Ferenc, Penhár Piroška, Bagossy Viola 20—20 fill. összesen 27 K 2 fill. — Bialis Irma 93 sz. gyűjtőívén Bialis Irma 2 K. — Özv. Kabos Károlyné 9 sz. gyűjtőívén: özv. Kabos Károlyné 3 K. — Dézsy Balásné 22 sz. gyűjtőívén: Czirják M. Libán 20 K, Veress Árpád Gy.-Alfalu 10 K, Pál Alózi Gy.-Ujfalu, Sebestyén János Zetelaka 2—2 K, összesen 34 K. — Özv. Gál Jánosné 45 sz. gyűjtőívén: özv. Gál Jánosné 60 K, Vajda Lajosné 5 K, N. N. N. N. 1—1 K, összesen 67 K. Összesen 273 K. 32 fill. I. II. közlemény 925 K 79 fill. összesen 1199 K. 11 fill. Fogadják a nemes szívű adakozók ez uton is hálás köszönetünket. Székelyudvarhely, 1906 szeptember 27.

Gróf **Mikes János Pusek Viktor**, főesperes-plebános, bizottsági pénztárnok, bizottsági elnök.

Országos kirakóvásárok október havában a következő helységeken és napokon lesznek:

1. Nagysajó, Nagysink.
2. Alsójáró
3. Borsá, Kaál, Kőrspatak, Marosludas, Szászváros, Székelyudvarhely.
4. Zabola.
5. Gerend, Oláhláposbánya, Szabéd, Törösvár.
6. Szelistye.
7. Bürkö, Czege, Kraszna.
8. Alparét, Bárnykut, Csikszentdomos, Felsőszálláspatak, Köhalom, Maroslye, Nagysármás, Sepsiszentgyörgy, Torockó, Zsibó.
9. Alsóárpás.
10. Mikesásza, Petrozsény.
11. Dicsőszentmárton, Parajd, Szinye.
12. Csikkarcfalva, Halmágy, Nagyenyed, Nagyida, Nagyilonda.
13. Tasnád.
14. Várhely.
15. Bonczhida, Gyéres.
16. Hajdád, Ujgyház.
17. Szászrégen.
18. Szilágycseh.

CSARNOK.

A székelyek reáltörténete 1562—1691-ig.

Irta: **Connert János, ford. Balásy Dénes.** (67. folytatás.)

XIII. A SZÉKEKELYEK ADÓZÁSA.

Első időszak 1562-ig.

A székelyek adózásának története négy időszakra osztható. Az első 1562-ig terjed; ez az ökorádó korszaka. Ennek az időszaknak két utolsó tizedében próbálkozás történt, átváltoztatni az ökorádót rendes, szabályszerű adóvá.

A második korszakban, 1562-től 1601-ig rendes adót fizetnek azok a szabadok, a kiket János Zsigmond s utána a többi fejedelmek, jobbágyokká tettek. 1601-től 1657-ig a harmadik korszakban, elvileg el vala ismerve az egész Székelyföld adómentessége; csekélyebb rovattal fizetnek ugyan a székelyek, de önként és szabadon. A székelyek voltaképpen első ízben 1657-től 1691-ig fizettek adót, melyet eredetileg hadi taksa (contribulig) cím alatt hajtattak be, de a miből a portának fizetendő szabályszerű adó lett idővel.

Mint hogy 1562 előtt jobbágyok nem voltak a Székelyföldön, érthető, ha nem találkozunk ebben az időben pénzadóval, mert a középkorban a nemesség leglényegesebb előjoga az adómentesség volt. Az ökorádó a nemzet szabad adománya volt a mindenkor királynak. A munus, az ajándék jellegével bírt még Mátyás király korában is, ki „prompta et spontanea oblatio”-nak nevezi azt.¹ E jellegét megőrizte a 16-ik század közepéig, mert I. Ferdinánd követének vallomása szerint,² a székely nemzetgyűlésnek kellett azt megszávozni. Egyébként a középkori munerák sorsa érte ezt az ajándékot is, t. i. bizonyos alkalmakkor megszávozták, hanem az uralkodó részéről kérték is s ekként az ajándék később kötelesség, végül a székely nép terhévé lőn. A 16-ik század³ egybehangzó tudósításai szerint a

királynak koronázása, házassága és a trónörökös születésekor adták. Változott az idők folytán a behajtás módja és ez, tekintve a székely nemzetgyűlés hozzájárulási jogát, el is képzelhető. Fejadó volt az, Oláh Miklós szerint, de Ferdinánd követének írása szerint az ökrök száma arányában rótták ki, vagyis minden 4 ökréből 1 az uralkodó lett.⁴ Sikertült idővel ezt a terhet a harmadik rend vállaira tolni egészen, míg a főnépek és lófők attól megmentődtek, sőt földönlakóikat is megtudták szabadítani tőle. A földönlakók mestersége ama tényállásnak tulajdonítandó, hogy ők a primörök és lófők jószágain csak telepek vagy bérlők, taksások voltak s tulajdonjogot ott sem nem bírtak, sem nem érvényesíthettek. Mentések voltak az adótól a városi lakosok és a hospitesek is.

Karácsonyi János ily című munkájában: **A székelyek eredete és Erdélybe való települése**, Budapest, 1905., azt a nézetét fejezi ki, hogy a székelyek az ökorádó kivül más egyéb adókat is fizettek és pedig az alábbi oklevél szerinti adatok szerint. A székelyek Comese Simon 1321—22-ben a székelyektől az öt megillető jövedelmeket (jura nostra) követelte. Ebből Karácsonyi arra okosodik: „Ha a régi székelyek a király hivatalnokának (adó) fizettek, mennyivel inkább kellett fizetniük magának a királynak.” Igen valószínű, hogy a székely ispánok az itéleti bírságpénzeket kivül kaptak jövedelmeket is a székely területről. Hiszen a 7 szék a comes hivatalba lépésekor II. Ulászló privilégiuma szerint 7 lovat adott neki.⁵ Igaz, de teljes elhibázott következtetés, hogy a király az ökorádó kivül, melyet ő maga is említ, a székelyektől más jövedelmet is huzott volna. Mert valóban feltűnő volna, ha annyira feledésbe mentek volna ama más jövedelmek, miszerint 1473-ban Mátyás király azt mondotta: „a székelyek sem nekünk, sem a mi embereinknek semmiféle pénzadóval sem tartoznak, a nekünk és a magyar királyoknak mennyegzőjekor s fiaik születésekor (hilaria) adott ünnepi ajándékon kivül, necnon juza reditum snorum equitatem ad legaciones ab illis et ad illos” és hogy ezt a kijelentést II. Ulászló ily képp erősíthette meg: „a székelyek mindennemű tributumtól és bármiféle adófizetéstől mentesek” kivéve az ökorádót.⁷ Ökorádót valóban fizettek, de Mátyás király azt is spontanea oblatiónak nevezi s így annak jellege még Mátyás király korában is érintetlen volt. Elképzelni is naivság, hogy a magyar királyok bizonyos adót, a mit egyszer kapogattak, szótételten elengedték volna. Elképzelhetlen az is, mely szerint az erdélyi fejedelemség idejében a rendek, ilyen régebbi ajándékokat ürügyül ne használták volna fel arra, hogy a székelyekre szabályszerű adót vessenek ki. Karácsonyi két oklevelet idéz, mely szerint a király a Székelyföldről a királyi jövedelmek tized jogát a „pecudibus pecoribus et animalibus quibuslibet”-ből megszeresíti az esztergomi érsek javára. A pecora et animalia alatt 12 sertést és juhot ért. Meglehet, sőt valószínű, hogy a székelyek oly körülmények közt, mint az ökrökből, bizonyos alkalmakkor az apró jószágból is ajándékot adogattak és ennek meg is találjuk a pártját a tőlük már 1562 előtt fizetett bárány, malac, liba, méh tizedekben, mindazáltal ez még éppenséggel nem jelenti, hogy ebben az utóbbi adóban tekintünk mi valami képp az előbbinek folytatását. Itt csupán az a tény, azt emeljük ki, hogy sem Mátyás, sem az ez utáni időben 1562-ig valaki más, nem tesz említést ilyen adományról és ez a mi lényeges, ez a mi dönt.

A székelyek adózására nézve messzi ható elvi változtatás, úgy aztán magvetés történi 1540 után, vagyis az önálló erdélyi fejedelemség fejlőd-

Gróf Roon-féle lábatlani Cementgyár állandó nagy raktára páratlan jó minőségű román és portland cementből zsákok és hordókban legolcsóbb árakban

Gyertyánffy J. fia vasuagykereskedésében Székelyudvarhelyen.

désének kezdete óta. Egy alapelv vé-
tődött fel eme korszak kezdetén,
mely hivatkozással a régi szokásra
és az ország alkotmányára, a tordai
unió országgyűlésen mondatott ki
az, hogy a védelem terheit és az
adózást mind három nemzet hor-
dozza egyaránt, mert a haszonból,
mi az ország megmaradásából szár-
mazik, mindegyiknek egyformán része
lesz.⁹ Föl tehető ebből az elvi fel-
fogásból, mely szerint a székelyek
1540 óta szabályszerű járulékat, vagy
adót fizetettek ugyan, de ez az or-
szággyűlési cikkelyek följegyzéseinek
hézagossága s az adatok csekélyisége
miatt nem mutatható ki. 1540-ben
a közsegedelemhez (subsídium) való
hozzájárulás köteleztetnek.⁹ 1543-ban
ökoradót fizetnek a szultán taksája
fejében.¹⁰ Martinuzzi 1544-ben kész-
nek nyilatkozik, mely szerint a tör-
ök portának járandó sarcot arra és
a következő évre, valamint azt a
4000 ftot is, mely a természetbeliek
szállításáért a szultánnak jár, a szé-
kelyek helyett kifizetni, ha az or-
szággyűlés végzése szerint azok neki
az ökoradót megadják.¹¹ Az ezutáni
évben a vásárhelyi határozat szerint
adóösszeírás (conscriptio) történik,
de annak a székelyek fegyverrel áll-
nak ellen.¹² A székely képviselők
1548-ban a tordai országgyűlésen
megigérik, hogy az ők nemzetgyü-
lése által a vásárhelyi gyűlésen meg-
állapított 4000 ftot megszavaztat-
ják.¹³

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

— Az első alföldi cognacgyár
részvénytársaság és szeszlinomító-
gyár Kecskeméten budapesti központi
irodájának (V. Mérleg-utca 11.) heti
üzleti jelentése:

Mai zárlatárak Budapesten:

	Nagyban	Kicsinyben
Finomított szesz adózza . . .	141.50	146.—
Nyers szesz adózza . . .	140.50	143.50
Denaturált szesz	38.—	39.—
Finom szesz adózatlanul . . .	42.50	43.50

A nyers szesz ára 36—36.50 ko-
rona a termelő állomáson átvéve.

Kiadja: Betegh Pál és Társa ujság-
kiadó intézete.

Nem kidobott pénz,

hanem határozottan gyümölcsözőtő
tőke az, amit a Scott-féle Emul-
sió-ért kiadunk mert a jó érte-
les egészség mindig többet ér a va-
gyonnál. A Scott-féle Emulsió
a legjobb norvégiai gyógyesukamáj-
olajat tartalmazza és kizárólag
csak ezt a minőséget használják
a Scott-féle Emulsió készítő-
sére. A magában sajátos Scott-
féle készítmény 30 éven át
gyűjtött tapasztalatoknak és tanul-
mányoknak az eredménye. Ezen szer
rendkívüli hatáserővel bír és ott,
ahol betegséget gyógyítani, vagy a
betegség pusztító következményeit
kell leküzdeni, gyors és biztos sik-
ert ér el. A közönséges csukamáj-
olajjal megközelíthetőleg sem lehet
oly kedvező biztos eredményeket
elérni, mint a Scott-féle Emul-
sió-val.

A SCOTT-féle EMULSIÓ valódi-
ságának jele a „hátán nagy csuka-
halat vivő halász” védjegy.

Ezen lapra való hivatko-
zással és 75 fillér levél-
bélyeg beküldése ellené-
ben mintával bérmentve
szolgálat.

Dr BUDAI EMIL
„Városi gyógyszer-tára” BUDAPEST,
IV., Váci-utca 34/50.

Egy eredeti üveg ára: 2 K 50 f.
Kapható minden gyógyszer-tárban.

244—1906. sz

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a székely-
udvarhelyi róm. kath. plebánia tu-
lajdonát képező külsőségek, rétek,
kaszálók és szántóföldek az 1906.
évi október hó 14-ik napján reg-
gel 8 órától kezdődőleg egy tö-
megben, esetleg külön parcellánként
nyilvános árverésen a legtöbbet ige-
rőknek 6 egymásután következő évre
haszonbérbe fognak kiadni.

Az árverés a helybeli plebánia
épület földszinti helyiségében fog
megtartatni.

Az árverési feltételeket és a ha-
szonbérbeadandó ingatlanokra vo-
natkozó kataszteri birtokleveket az
érdeklődők a róm. kath. plebánia
irodájában megtekinthetik.

Székelyudvarhely, 1906. szept. 21.

Róm. kath. plebánia.

Gróf Mikos János,
főesperes plebános.

Uj börkereskedés!

Van szerencsém tisztelettel tudom-
sára hozni Udvarhelyvármegye
és Székelyudvarhely város közönsé-
gének, hogy Székelyudvarhelyen lé-
tező Kovács Gergelyné börkereske-
dése a mai napon megszünt létezői
s ezentul Kovács Gergely néven fog
vezettetni.

Kiváló tisztelettel:

Kovács Gergely,
börkereskedő.

1—2 530

Butorozott szoba

Kossuth utcában azonnal kiadó, eset-
leg 2 ur részére is. Cim a kiadó-
hivatalban.

WEINER MÁTYÁS

DIVATÁRUHÁZA

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 3.

1906. évi őszi- és téli idény újdonsá-
gai magyar, francia és angol-divat-
kelmékből a legnagyobb választékban
immár megérkeztek s azok megtekinté-
sére van szerencsém a nagyérdemű
közönséget ezennel tisztelettel meghívni.

Mosókelmék 18 kr.-tól 65 kr.-ig.
Gyapjuszövetek 38 kr.-tól 25 ft-ig.

Magy. gyártm. vizfoltmentes szövetek.
Magy. gyártm. angol izlésben tartott kockás és
csíkos kelmék.
Magy. gyártm. mosósövetek stb. Nagy mintájú-
teményeket, mely a legújabb őszi- és téli szöve-
tek nagy választékát tartalmazza, vidékre kivá-
natra ingyen és bérmentve küldöm. 20 K felüli
megrendeléseket bérmentve küldök.

Udvarhely vármegye Székelyudvar-
helyi járás főszolgabírája.

2373—906. szb. szám.

PÁLYÁZATI HIRDETÉNY.

Az elhalalozás folytán megürese-
dett korondi községi jegyzői ál-
lásra pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása.

- 1., Törzsfizetés 1600 korona.
- 2., Iroda átalány 120 korona.
- 3., Utó átalány 180 korona.
- 4., Természetheti lakás.

Felhívtnak mindazok, a kik ezen
állást elnyerni ohajtják, hogy az
1889 évi I. t.-c. 6 §-a illetve az
1900 évi XX. t.-c. 3 §-ának értel-
mében fölszerelt pályázati kérvé-
nyüket folyó évi október 15-ig hi-
vatalomba adják be.

A választás határidejét később
fogom kitűzni.

Székelyudvarhely, szept. 24.

Dr Demeter Lőrinc,
főszolgabíró.

531 2—2

„Eredeti Singer” var- rógépek

a legkisebbtől a leg-
nagyobbig, szabott ár
mellett, készpénz vagy részletfize-
tésre, e megyében kizárólag csak
Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 16. sz.
alatt levő „Eredeti Singer” cég kép-
viselőjénél rendelhetők meg, hol a
részletfizetések is teljesítendők. Te-
hát sem kereskedők, sem más ügy-
nőkök valódi Singer-féle varrógépe-
ket nem árulhatnak.

Kiváló tisztelettel

Bokor András.

az „Eredeti Singer” cég megbízottja.

KOCSIK kiváló minőség
ben és olcsó
árakon állandóan kaphatók: A l b e r t
Péter Kovács mesternél Székely-
udvarhely. Használt kocsikat be-
cserél és kijavít.

BOR!

Fernengel Gyula székely-
udvarhelyi bornagykeres-
kedőnél

a legjobb minőségben, nagy válas-
tékban és legelőnyösebb árak mel-
lett nagyban és kicsinyben hapható.

Főzöttcet gyári rak- tár!

Legkiválóbb minőségű főzött-
cet nagyban és kicsinyben
Kossuth-utca 1. szám alatt (Drago-
mán üzlete mellett) kapható.

Üzlet átvétel.

Atulirott tisztelettel tudatom a n.
é. közönséggel, hogy Sterba Ödön
jöhírű fűszerkereskedését vétel útján
átvettem és azt ezentul saját nevem
alatt folytatom.

Midőn ezt a körülményt a kö-
zönség szives tudomására hozom,
kijelentem, hogy fő törekvésem lesz
a legkényesebb igényeket is úgy a
szolid, pontos és előzékeny kiszolgá-
lással, mint kiváló minőségű és olcsó
áruimmal kiérdemelni.

Kérem a n. é. közönség elődöm
íránt tanusított szives pártfogását
részemre is fentartani és én ígérem,
hogy azt minden tekintetben ki is
fogom érdemelni.

Gyarmathy Ákos

fűszerkereskedő.

Baross, Borszéki és Kászoni vizek!

Üzletáthelyezés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives
tudomására adni, hogy üzletemet áthelyeztem az alsó
piactérre, az újonnan épült

Frölichné-féle üzlethelyiségbe

hol egyszersmind nagyon szép raktárt rendeztem be
mindennemű fűszerárakban, porcellán, üveg, gyermek-
játék, diszműárak, függő, fali és asztali lámpákban.

Amidőn kérem a nagyérdemű közönség szives
pártfogását, ígérem, hogy igyekezni fogok minden eset-
ben igen tisztelt vevőimet a legjobban és legolcsóbban
kiszolgálni.

Teljes tisztelettel

SZENTPÉTERY GERGELY.

Államilag ólomzárolt lucerna és löhere magvak. Vala-
mint baltacin-, répa- és fűmagvak. Valódi erfurti konyha-
kerti- és virágmagvak a legjobb minőségben a legolcsóbb
árakon.

Mindig friss fűszerárak!

STOCK-
COGNAC
MEDICINAL

Kezesség mellett,
tisztá borból párolt.
Állandó vegyi ellen-
őrzés alatt.

GAMIS ÉS
STOCK

pároló-telepe
FIUME - BARCOLA.

Kapható minden
jobb üzletben.

A „SZÉKELY
UDVARHELY”
hirdetése a leg
eredményesebb.

KÉRJEN
csak
Seller és Kary-féle

FREDIN

legjobb tisztítószert min-
den lábbelhez, fekete és
sárga színben. Külön-
sen ajánlható boxcaif,
oscaria, chevreaux és
lakkeipőh. Bécs, XII. l.

MIAM VÁSÁ
ROLJ oly ke-
reskedőknél, kik
hirdetnek, mert
ezek intelligen-
sek és jól fogsz
járni.
FRANKLIN.

TANKÖNYVEK, TANSZEPTEK
Kaphatók: BETEGH PÁL és TÁRSÁNAL.